

Dijaspora, neiskorišćeni investicioni
potencijal – Šta treba da uradimo
na tome da ga iskoristimo?

Armin Alijagić, 06.12.2013

Definicija

- * *“Osobe koje su porijeklom iz jedne zemlje, a koje žive izvan te zemlje, a koje, individualno ili kolikektivno, doprinose ili imaju želju da doprinesu razvoju njihove zemlje porijekla. Potomci ovih osoba su također uključeni u definiciju”.*

Ključni podaci - globalno

- * Oko 175 miliona osoba – oko 3% od ukupne populacije na zemlji – živi i radi izvan svoje zemlje rođenja
- * Novčana pomoć koje ove osobe šalju svojim porodicama i prijateljima ubjedljivo premašuje sveukupnu razvojnu pomoć na svijetu

Ključni podaci – RS/BiH

- * Prema podacima MHR BiH u dijaspori živi oko 1.400.000 osoba sa bh. porijeklom što čini 1/3 od ukupne bh. populacije
- * Godišnje ovi ljudi šalju oko 3 milijarde KM što čini 20% od ukupnog BNP i svrstava BiH među 5 zemalja kada posmatramo udio novčanih doznaka u BNP
- * Članovi zajednice dijaspore su obrazovani i stručni (Australija - 19% posjeduje univerzitetsku diplomu, SAD – 14%)

NVO Naša Perspektiva

- * Osnovana 2010. godine
- * Glavni cilj – dati priliku članovima zajednice dijaspore da pruže svoj socio-ekonomski doprinos koji su spremni da pruže.
- * Projekti/studije:
 - ‘Osnivanje fonda finansiranog od ušteđevine bh. dijaspore’
 - ‘Mogućnosti članova zajednice dijaspore da utiču na smanjanje stope nezaposlenosti mladih’

Socio-ekonomski doprinos dijaspore

Dijaspora može da doprinese socio-ekonomskom razvoju zemlje porijekla kroz:

1. Doprinos ekonomskom razvoju kroz:

- * Novčane doznake,
- * Investicije,
- * Poslovnu saradnju sa domaćim kompanijama.

2. Doprinos socijalnom razvoju kroz:

- * Transfer znanja,
- * inter-etnički dijalog,
- * implementaciju projekata humanitarnog karaktera

Investicije dijaspore

- * Nije poznat podatak koliko su članovi zajednice dijaspore do sada investirali u RS/BiH, ali poznati su primjeri dobre prakse!
- * Regija Prijedor kao pozitivan primjer

Austronet

- * Osnovana uz pomoć g. Enesa Kahrimanovića, člana zajednice dijaspore, koji je bio ključan faktor u dovođenju kompanije u Prijedor
- * Započela svoj rad u 2007. godini i do danas je investirala preko 10.000.000 KM u izgradnju proizvodnih hala, mašina i opreme
- * Proizvodi zaštitne mreže u građevinarstvu i poljoprivredi, tenisblende, suncobrane i sl.
- * Zapošljava 57 osoba i planira zaposliti još 10 novih radnika do januara 2014. godine
- * Izvozi 97% od ukupne proizvodnje
- * Dobitnik nagrada za najuspješnije malo preduzeće u BiH, najveći izvoznik i najveća neto dobit u kategoriji malo preduzeće
- * Kompanije realizovala dodatne prihode lokalnoj samoupravi, stvorila nova radna mjesta i uvela nove načine poslovanja u regiju Prijedor

Arifagic Investment

- * Uzgojno-seleksijski centar za norveško crveno goveče
- * Osnovana uz pomoć g. Jusufa Arifagića, povratnika iz Norveške
- * Prva faza (skoro kompletirana) uključuje:
 - * izgradnju štale od oko 7.300 m²,
 - * silažnika od oko 5.000m²,
 - * plastenika od 10.000m²,
 - * i upošljavanje oko 100 osoba
- * Druga faza, koja će biti finalizirana do kraja 2015. godine, uključuje:
 - * Izgradnju šest štala, od koje svaka ima kapacitet za 700 grla, ukupne površine od oko 65.000 m² i dovoljno kapaciteta za oko 5.000 muznih krava,
 - * upošljavanje dodatnih 400 osoba

Arifagic Investment

- * U projekat je do sad investirano 5 miliona KM, dok bi ukupna investicija trebala iznositi oko 30 miliona KM
- * U planu je i otvaranje srednje poljoprivredne škole s norveškim nastavnim planom i programom
- * Planirano otvorenje naučno-pokaznog centra za obnovljive izvore energije, kao i centar za kontrolu kvaliteta stočne hrane

BHdiaFor

- * Prvi investicioni forum sa dijasporom održan 11 i 12 augusta u Prijedoru – BHdiaFor 2013
- * Prvi skup sa dijasporom ove prirode ne samo u RS i BiH, već u svijetu
- * Ciljevi foruma:
 - * Stimulisanje investicija od strane članova zajednice dijaspore u regiju Prijedor
 - * Stimulisanje poslovne saranje sa domaćim kompanijama i kompanijama u inostranstvu u kojima rade, ili čiji su vlasnici, članovi zajednice dijaspore
 - * Nosilac projekta: NVO Naša Perspektiva,
 - * Partneri: Grad Prijedor, Vanjskotrgovinska komora BiH, Svjetski Savez bh. dijspore, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH

BHdiaFor

- * Skup posjetilo preko 350 gostiju, od čega 40% članovi zajednice dijaspore, potencijalni investitori
- * Priznati gosti: Gradonačelnik Prijedora g. Parko Pavić, Guverner CBBiH dr. Kemal Kozarić, Predsjednik VTK Ahmet Egrić, počasni konzuli BiH u Italiji i Turskoj, uspješni preduzetnici sa područja regije Prijedor, i brojni drugi.
- * Rezultati foruma:
 - * Povećana svijest o razvojnom potencijalu dijaspore od strane aktera lokalnog/regionalnog ekonomskog razvoja
 - * Regija Prijedor predstavljena kao povoljna investicijska destinacija => Povećan interes za ulaganje u regiju Prijedor, pregovori u toku.
 - * Kreiran investicioni katalog u kojem su prezentirane sve potencijalne investicije i poslovne saradnje => putem anketiranja

Planovi

1. Biznis/investicije:
 - * Organizacija *Drugog investicijskog foruma sa dijasporom* u augustu 2014. godine u Sarajevu
2. Edukacija:
 - * Pokretanje izbornog modula pod nazivom “Migracije i razvoj” za Bsc. i Msc. studente u Banja Luci.
3. Istraživanje:
 - * Organizacija “*Međunarodnog naučno-stručnog skupa o zaposlenosti, migracijama, obrazovanju i razvoju*”. Također u Banja Luci
 - * Osnivanje “*Centra za istraživanje migracija i razvoja – CeRMD*”
 - * Sprovođenje istraživanja “*Šta pokreće članove zajednice dijaspore da investiraju ili uspostave poslovnu saradnju u BiH?*”

Šta treba da uradimo kako bi iskoristili investicioni potencijal dijaspore?

1. Prepoznajte dijasporu kao neiskorišten potencijal
2. Upoznajte svoju dijasporu
3. Organizujete skupove sa njima – saznajte šta su im želje i šta su spremni da urade
4. Podesite Vašu investicionu ponudu prema njihovim zahtjevima
5. Zapamtite:
 - * Ne postoji jezička niti kulturna barijera između Vas i potencijalnog investitora, člana zajednice dijaspore
 - * Dijaspora je dokazala da je spremna realizovati ulaganja u vremenima koja sa sobom nose veliku neizvjesnost i ekonomski rizik => regija Prijedor kao primjer dobre prakse
 - * Iskoristite Vaše kontakte sa članovima zajednice dijaspore kako bi došli do potencijalnih investitora ili ostvarili poslovnu saradnju sa partnerima u inostranstvu
 - * Iako uspješni, članovi zajednice dijaspore su često spremni da na jedan ili drugi način daju svoj socio-ekonomski doprinos gradu, regiji ili državi iz koje potiču, iskoristite to!

Hvala na pažnji!